

Sygn. akt XII Gz 144/13

POSTANOWIENIE

Dnia 16 kwietnia 2013 roku

Sąd Okręgowy w Gdańsku XII Wydział Gospodarczy Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Grażyna Tarkowska (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 16 kwietnia 2013 roku w Gdańsku

na posiedzeniu niejawnym

sprawy

z powództwa K. K.

przeciwko P. S.

o zapłatę

na skutek zażalenia pozwanego

na postanowienie Sądu Rejonowego Gdańsk- Północ w Gdańsku

z dnia 30 października 2012 roku, sygnatura akt IV Gnc 4806/11

w przedmiocie odrzucenia sprzeciwu pozwanego od nakazu zapłaty

postanawia:

uchylić w całości postanowienie Sądu Rejonowego Gdańsk- Północ w Gdańsku

z dnia 30 października 2012 roku, sygnatura akt IV Gnc 4806/11 i przekazać sprawę Sądowi Rejonowemu Gdańsk – Północ w Gdańsku do ponownego rozpoznania pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego.

Sygn. akt XII Gz 144/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym w punkcie drugim postanowienia z dnia 30 października 2012 roku Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku odrzucił sprzeciw pozwanego P. S. z dnia 20 lutego 2012 roku od nakazu zapłaty wydanego przez ten Sąd w postępowaniu upominawczym w dniu 21 listopada 2011 roku. W punkcie pierwszym tego postanowienia Sąd I instancji oddalił wniosek pozwanego o przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu od nakazu zapłaty, na które nie służy zażalenie, bowiem orzeczenie to nie kończy postępowania w sprawie.

W uzasadnieniu postanowienia Sąd I instancji wskazał, że sprzeciw pozwanego, nadany w urzędzie pocztowym w dniu 20 lutego 2012 r., został wniesiony po upływie ustawowego terminu, albowiem pozwanemu doręczono odpis nakazu zapłaty po uprzednim dwukrotnym awizowaniu ze skutkiem doręczenia na dzień 16 grudnia 2011 roku na adres wskazany w ewidencji działalności gospodarczej jako adres zamieszkania pozwanego. Z uwagi na przepis art. 139 § 3 k.p.c. oraz uwzględniając, że pozwany w chwili dokonania rejestracji działalności gospodarczej został

pouczony o skutkach zaniebdania ujawnienia zmian danych, spełnione zostały zdaniem Sądu Rejonowego przesłanki doręczenia skutkującego pozostawieniem w//w pisma w aktach sprawy. Wobec tego więc, że pozwany wniósł sprzeciw z przekroczeniem terminu Sąd I instancji na zasadzie art. 504 § 1 k.p.c. odrzucił przedmiotowy sprzeciw.

Na powyższe postanowienie zażalenie złożył pozwany wnosząc o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowego do ponownego rozpoznania i zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów postępowania zażaleniowego według norm przepisanych. Pozwany wniósł również na podstawie przepisu art.380 k.p.c. o rozpoznanie niezaskarżalnego postanowienia o oddaleniu wniosku pozwanego o przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu od nakazu zapłaty.

W uzasadnieniu zażalenia skarżący podniósł, że Sąd I instancji dopuścił się błędnej wykładni i niewłaściwego zastosowania art. 139 § 1 i art. 139 § 3 k.p.c. oraz art. 25 w związku z art. 37 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, wskutek czego pozwany został pozbawiony obrony swych praw przed sądem. Skarżący przyznał, że nie dokonał zmiany adresu swojego miejsca zamieszkania w ewidencji działalności gospodarczej, pomimo tego, że od kilku lat zamieszkuje pod innym adresem, aniżeli widniejący w ewidencji. Jednakże jego zdaniem to zaniebdanie nie może stanowić o ujemnych dla niego skutkach procesowych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Zażalenie pozwanego jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Okręgowego podniesione w zażaleniu zarzuty naruszenia art. 139 § 1 i art. 139 § 3 k.p.c. okazały się uzasadnione. W rozpoznawanej sprawie Sąd I instancji nieprawidłowo bowiem pozostawił w aktach sprawy ze skutkiem doręczenia przesyłkę zawierającą nakaz zapłaty wydany przez ten Sąd w dniu 21 listopada 2011 roku w postępowaniu upominawczym, zaadresowaną i dwukrotnie awizowaną na podany w ewidencji działalności gospodarczej adres pozwanego w G. przy (...)

Wskazać bowiem należy, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego zwraca się uwagę na konieczność rygorystycznego zachowania wszystkich wymogów potrzebnych dla tego sposobu doręczania pism oraz wskazuje się na szczególną ostrożność, jaka powinna towarzyszyć pierwszemu doręczeniu pisma procesowego pozwanemu z uwagi na ewentualne pozbawienie tej strony procesowej możliwości obrony jej praw. Dodać również należy, że warunkiem pozostawienia pisma procesowego w aktach sprawy ze skutkiem doręczenia jest to, aby adresat został pouczony o skutkach zaniebdania lub zaniebdania ujawnienia w rejestrze lub ewidencji zmiany adresu (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2003 r., sygn. akt III CZP 81/02, z 08 listopada 2006 r., sygn. akt III CZP 103/06). Do okoliczności tej odnosi się wprost art. 139 § 4 k.p.c., który obowiązek ten nakłada na sąd rejestrowy ogłaszający lub doręczający postanowienie o pierwszym wpisie. Z treści tego przepisu wynika, iż nie dotyczy on przedsiębiorcy prowadzącego działalność gospodarczą na podstawie wpisu do ewidencji.

W celu wprowadzenia w stosunku do przedsiębiorców jednoosobowych identycznego rozwiązania, jak zawarte w art. 139 § 4 k.p.c., nowelizacja ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o zmianie ustawy kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustawy (Dz. U.2006.235.1699), w art. 3 wprowadziła do art. 29 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej ust. 3 pkt 5, w którym nałożono na organ ewidencyjny dokonujący wpisu obowiązek pouczenia o skutkach zaniebdania ujawnienia w ewidencji zmian określonych w art. 139 § 3 k.p.c.

Mimo wprowadzenia powyższej zmiany do ustawy z dnia 04 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, przepis ten nigdy nie wszedł w życie. Celem wyjaśnienia zaistniałej sytuacji koniecznym jest sięgnięcie do przepisów ustawy z dnia 02 lipca 2004 r. Przepisy wprowadzające ustawę o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2004 r. Nr 172, poz. 1808). Zgodnie z art. 1 pkt 3 tej ustawy w stanie obowiązującym na dzień 20 marca 2007 r. (data wejścia w życie ustawy nowelizującej z dnia 16 listopada 2006 r.) przepisy ustawy o swobodzie działalności gospodarczej w części od art. 23-45 (w tym także przepis art. 29 ust. 3 pkt 5) miały wejść w życie z dniem 01 października 2008 r. Niemniej jednak ustawą z dnia 19 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy o swobodzie działalności gospodarczej oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2009.18.97) w art. 54 pkt 1 zmieniono art. 1 pkt

3 ustawy Przepisy wprowadzające ustawę o swobodzie działalności gospodarczej określając termin wejścia w życie przepisów zawartych w rozdziale 3 (pt. Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej) na dzień 1 lipca 2011 r. Jednocześnie przepis ten całkowicie przemodelował treść art. 29 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej usuwając z niej obowiązek pouczenia przedsiębiorców o konsekwencjach zaniechania w ujawnianiu zmiany danych podlegających wpisowi do ewidencji działalności gospodarczej. Tym samym w zakresie dokonywania wpisów do ewidencji działalności gospodarczej do 01 lipca 2011 r. obowiązywały nadal przepisy art. 7a - 7i ustawy z dnia 19 listopada 1999 r. Prawo działalności gospodarczej, co znalazło potwierdzenie w art. 66 ustawy Przepisy wprowadzające ustawę o swobodzie działalności gospodarczej. Tymczasem przepisy te (art. 7a - 7i) w swym brzmieniu, nie zawierały obowiązku pouczenia przez organ ewidencyjny o konsekwencjach nie ujawnienia informacji o zmianie adresów przedsiębiorców podlegających obowiązkowi wpisu do ewidencji. (Na okoliczność tą zwrócił również uwagę Sąd Najwyższy w uzasadnieniu do wskazanej wyżej uchwały z dnia 08 listopada 2006 r., sygn. akt III CZP 103/06).

W przedmiotowej sprawie pozwany rozpoczął prowadzenie działalności gospodarczej w dniu 12 września 2007 r. i na dzień wniesienia pozwu nadal figurował w ewidencji działalności gospodarczej.

Niewątpliwie zatem zarówno w momencie rozpoczynania przez pozwanego działalności gospodarczej jak i wniesienia pozwu w tej sprawie, zasady rządzące wpisami do ewidencji działalności gospodarczej określone były w art. 7a - 7i ustawy Prawo działalności gospodarczej, które nie nakładały na organy ewidencyjne obowiązku pouczenia przedsiębiorcy o konsekwencjach zaniechania ujawnienia zmiany danych. Zważyć należy, iż w chwili obecnej ustawa o swobodzie działalności gospodarczej również nie zawiera takich przepisów.

Jakkolwiek zatem przyjmując, że pozwany zaniechał ujawnienia zmiany adresu w ewidencji działalności gospodarczej (okoliczność bezsporna), brak było podstaw do zastosowania względem niego "sankcji" pozostawienia pisma w aktach sprawy ze skutkiem doręczenia przewidzianej w art. 139 § 3 k.p.c., mimo że hipoteza tego przepisu rozciąga się także na osoby podlegające wpisowi do ewidencji działalności gospodarczej.

Sąd Okręgowy podziela stanowisko Sądu Apelacyjnego w Katowicach zawarte w postanowieniu z dnia 04 września 2012 r. wydanym w sprawie sygn. akt V Acz 633/12 (LEX nr 1216277), w którym Sąd ten stwierdził, że: „brak jest również racjonalnych argumentów przemawiających za uznaniem, że ustawodawca w przypadku osób podlegających wpisowi do ewidencji działalności gospodarczej, zrezygnował z konieczności pouczenia ich o skutkach zaniedbania ujawnienia w ewidencji zmian określonych w art. 139 § 3 k.p.c., skoro obowiązek taki został przewidziany w stosunku do podmiotów podlegających wpisowi do rejestru (art. 139 § 4 k.p.c.), których stopień zorganizowania i związany z nim nakaz starannego działania w obrocie jest wyższy niż w przypadku osób fizycznych, prowadzących działalność ewidencjonowaną. Skutkiem zaniechań ustawodawcy w omawianym zakresie jest uznanie, że również obecnie norma art. 139 § 3 k.p.c., w zakresie w jakim sankcjonuje niedopełnienie przez przedsiębiorców podlegających wpisowi do rejestru obowiązku ujawnienia zmian co do miejsca zamieszkania i adresu, jest de facto regulacją pozbawioną treści normatywnej”.

Podkreślić należy także, iż pogląd zgodnie z którym wyłączone jest stosowanie wskazanej w art. 139 § 3 k.p.c. sankcji w stosunku do wymienionych w nim osób podlegających wpisowi do ewidencji działalności gospodarczej został również wyrażony w doktrynie (por. Kodeks postępowania cywilnego - Komentarz pod red. Tadeusza Erecińskiego, wyd. LexisNexis, Warszawa 2012 r., s. 675).

Wobec powyższego nakaz zapłaty w niniejszej sprawie nie mógł być doręczony pozwanemu poprzez pozostawienie go w aktach sprawy ze skutkiem doręczenia. Bezskuteczność doręczenia przedmiotowego nakazu spowodowała, że termin do wniesienia sprzeciwu dla pozwanego nie rozpoczął w ogóle biegu (nie ma zatem do przywracania żadnego terminu), a tym samym odrzucenie sprzeciwu pozwanego jako wniesionego po upływie terminu było nieuprawnione. Przedmiotowy nakaz nie mógł być również doręczony w trybie art. 139 § 1 k.p.c. (przez tzw. dwukrotne awizo), skoro warunkiem zastosowania tego przepisu jest to, aby adres pod którym dokonuje się próby doręczenia był prawidłowy (rzeczywisty). W niniejszej sprawie nie budziło zaś wątpliwości, że pozwany w momencie doręczania mu nakazu zapłaty pod adresem wskazanym przez powódkę, a uzyskanym w oparciu o dane z ewidencji, już od kilku lat nie

przebywał. Zatem postanowienie oddalające wniosek pozwanego o przywrócenie terminu należało na zasadzie art.380 k.p.c. uchylić.

Tym samym uznać należało, że zaskarżone postanowienie w przedmiocie odrzucenia sprzeciwu od nakazu zapłaty wydane w niniejszej sprawie jest przedwczesne.

Mając na uwadze powyższe rozważania, zaskarżone postanowienie należało uchylić w całości na podstawie przepisów art. 386 § 4 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c. i art.380 k.p.c. i przekazać sprawę Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd I instancji ponownie rozpoznając sprawę powinien w sposób prawidłowy doręczyć pozwanemu przesyłkę zawierającą odpis wydanego w sprawie nakazu zapłaty wraz z odpisem pozwu.